

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 1/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 23 päivänä toukokuuta 1995 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 24/1995 vp.

Perustuslakivaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti antanut valiokunnalle lausuntonsa. Lausunto (PeVL 3/1995 vp) on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Timo Tolvi maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettisihteeri Elina Selinheimo valtiovarainministeriöstä, osastonjohtaja Keijo Hyvönen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, johtokunnan sihteeri Tage Ginström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista ja apulaispiiripäällikkö Timo Alatalo Kuopion maaseutuelinkeinopiiristä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia siten, että laissa oleva maininta, joka koskee määrärahojen ottamista talousarvioon Euroopan yhteisöjen komission luvan mukaisena, poistetaan.

Eduskunnalle on 12.5.1995 annettu hallituksen esitys vuoden 1995 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi. Sen mukaan muun muassa siirtymäkauden tukena maksettava pinta-alalisä ehdotetaan otettavaksi talousarvioon alennettuna siitä tasosta, johon Euroopan yhteisöjen komissio on antanut luvan. Nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan tämän ei voida katsoa vastaavan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 2 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä budjetoinnille asetettua vaatimusta. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan lain 2 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että määrärahan kytkeminen Euroopan yhteisöjen komission antamaan lupaan budjetoinnin osalta poistetaan. Lain nojalla myönnettävää tukea maksettaisiin talousarvioon osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Ehdotettu laki liittyy vuoden 1995 ensimmäiseen lisätalousarvioon, joten se tulisi käsitellä samassa yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on todettu, että lain 2 §:stä poistettavaksi ehdotettu virke perustuu perustuslakivaliokunnan lausunnossa n:o 13 a/1994 vp esitettyyn. Perustuslakivaliokunnan tuossa yhteydessä ilmaiseaman käsityksen mukaan tämä virke on luonteeltaan budjettivaltaa rajoittava. Tämänäyttöinen säännös voidaan kumota tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jollei poikkeuksellisesti ilmene esimerkiksi omaisuusensuojaaan liittyviä muunlaisia syitä. Lausunnon mukaan kumottavaksi ehdotettu säännös ei kuitenkaan ole voinut luoda kenellekään konkreettisia oikeuksia, sillä se on suuntautunut yksinomaan budjettivallan käyttäjään. Lausunnossa on katsottu, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on lisäksi todennut, että lain säätämishistorian valossa voidaan perustella sitä käsitystä, että komission luvan mukaisuus ei tarkoita luvasta ilmeneviä enimmäismääriä ja että siten ehdotettu lainsäädäntötoimi ei ole ensinkään välttämätön lisätalousarvion hyväksymiseksi. Lakiehdotusta on kuitenkin pidetty tarpeellisena selkeyssyistä.

Valiokunta toteaa edellä esitetyn mukaisesti, että lakiehdotus liittyy hallituksen esitykseen vuoden 1995 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi. Lisätalousarvioesityksessä pinta-alalisan maksamiseen osoitettua määrärahaa ehdotetaan supistettavaksi. Ottaen huomioon muun muassa maatalouden rakenteen parantamiseen liittyvät näkökohdat valiokunta pitää tärkeänä, että jäljelle jäävä määräraha kohdennetaan erityisesti tilallaan asuville nuorille viljelijöille.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää

lakiehdotusta tarpeellisenä selkeyssyistä ja puoltaa sen hyväksymistä edellä esitetyin huomauksin.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1995

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kalli, varapuheenjohtaja Rajamäki, jäsenet Karjalainen,

Koistinen, Komi, Mölsä, Nurmi, Pulliainen, Rimmi, Rosendahl ja Saario sekä varajäsenet R. Korhonen, Mähönen ja Ranta-Muotio.

Vastalause

Euroopan unionin jäsenyyteen liittyvät maatalouden sopeuttamistoimet vaikuttivat yhtenä osana Suomen jäsenyyssratkaisuun. Jäsenyyden toteuduttua on moraalitonta muuttaa tehtyjä sopimuksia. Kansallisen paketin avaamisella vaarannetaan lisäksi mahdollisuus käyttää jäsenyys sopimuksen artiklaa 141 vakavien vaikeuksien kohdatessa.

Lakiesityksessä ja siihen liittyvässä esityksessä vuoden 1995 ensimmäiseksi lisätalousarvioksi

ehdotetaan pinta-alalisää alennettavaksi siitä tasosta, johon Euroopan yhteisöjen komissio on antanut luvan. Säästö on epäoikeudenmukainen, koska se kohdistuu nuoriin vasta-alkajiin ja velkasiin viljelijöihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1995

Timo Kalli

Annikki Koistinen

Armas Komi

Tero Mölsä
Aulis Ranta-Muotio

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite

Lausunto 3/1995 vp

Hallituksen esitys 24/1995 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 23 päivänä toukokuuta 1995 hallituksen esityksen n:o 24/1995 vp laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Timo Tolvi maa- ja metsätalousministeriöstä, neuvotteleva virkamies Olli Saloranta oikeuskanslerinvirastosta, professori Mikael Hiden, professori Antero Jyränki, oikeustieteen tohtori, kansleri Kauko Sipponen ja professori Kaarlo Tuori. Valiokunta on lisäksi saanut varatuomari Risto Airikkalalta Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:stä kirjallisen lausunnon, joka on liitetty valiokunnan asiakirjoihin.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetusta laista maininta, joka koskee määrärahojen ottamista talousarvioon Euroopan yhteisöjen komission luvan mukaisina.

Laki liittyy vuoden 1995 lisätalousarvioon.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa hallitus ilmoittaa katsovansa, ettei muutettavaksi ehdotettu laki ole luonut maa- ja puutarhatalouden harjoittajille sellaisia oikeuksia, joita hallitusmuodon perusoikeussäännökset turvaavat.

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Håkämies, jäsenet Helle, Itälä, Jansson, Kallio, Korkeaoja,

Hallituksen käsityksen mukaan budjetoinnille asetettavia vaatimuksia koskevat lain muutokset eivät vaadi lain säätämistä normaalista poikkeavassa järjestyksessä. Muitakaan perusteita tällaiselle säätämisyjärjestykselle ei hallituksen mielestä ole. Hallitus on kuitenkin pitänyt suotavana, että lakiehdotuksesta pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Valiokunnan kannanotot

Lain 2 §:stä poistettavaksi ehdotettu virke perustuu perustuslakivaliokunnan lausunnossa 13 a/1994 vp esitettyyn. Valiokunnan tuossa yhteydessä ilmaiseman käsityksen mukaan tämä virke on luonteeltaan budjettivaltaa rajoittava. Tämän tyyppinen säännös voidaan kumota tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jollei poikkeuksellisesti ilmene esimerkiksi omaisuuden suojaan liittyviä muunlaisia syitä. Kumottavaksi ehdotettu säännös ei kuitenkaan ole voinut luoda kenellekään konkreettisia oikeuksia, sillä se on suuntautunut yksinomaan budjettivallan käyttöön. Lakiehdotus voidaan siksi käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Lain säätämishistorian valossa voidaan perustella sitä käsitystä, että komission luvan mukaisuus ei tarkoita luvasta ilmeneviä enimmäismääriä ja että siten ehdotettu lainsäädäntötoimi ei ole ensinkään välttämätön lisätalousarvion hyväksymiseksi. Lakiehdotusta voidaan kuitenkin pitää tarpeellisena selkeyssyistä.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

H. Koskinen, Kuisma, Nikula, Prusti, Puhjo ja Veteläinen sekä varajäsen Juurola.

